ka tööstuslik keskus, milles eriti on silmapaistvad metalli, toiduainete ja ka polügraafilised tööstusalad. Kaubandusettevõtete arvult asub Tartu samuti teisel kohal Tallinna järel. Maakonnalinnana omab ta ka haldusliku keskuse ja rohkete tervishoiu-asutiste tõttu ka sanitaarse keskuse ilme. Tartu asub põllumajanduslikult arenenud ja jõukas Kõrg-Eestis, milline asjaolu soodustab suure täiendusala teket ja olemasolu koos suure keskse asulaga. E. Kant oma töös „Bevölkerung und Lebensraum Estlands" näitabki korrapärase tsentraalse süsteemi olemasolu hästi välja kujunenud sise ja välisvanikuga (kaart nr. 2). Vanikute abitsentraalidest on kujunenud elujõulised kaubanduslikud keskused, iseseisvate täiendusaladega. Nii omavad välisvaniku asulatest Jõgeva, Mustvee, Põlva, Veriora ja Puka iseseisvad hulgikaubanduslikud minemialad, sisevaniku asulatest oma kaubandusliku minemiala ainult Tartu lähedane suuralev Elva.

Tartu ja tema satelliitide minemialade süsteem kujutab maa-alaliselt püstkülikut, mille põhjapiiri moodustavad Jõgeva ja Mustvee minemialade puutepiirid Rakvere täiendusalaga. Idas moodustavad loomuliku barjääri Peipsi ja Pihkva järv, lõunapiir on üldiselt puutepiir Võru täiendusalaga, millest osa on otseses kokkupuutes Tartu täiendusalaga, osa aga Veriora ja Põlva pisiminemialaga. Edelanurga moodustab Puka minemiala, tungides kaugele Valga- ja Viljandimaale. Läänepiir on suurelt osalt jällegi loomulik piir, moodustades Võrtsjärvest ja temast põhja pool asuvatest suurtest soodest. Põhjas täiendusala piir ühtub maakonna piiriga peagu kogu ulatuses, sellest väljudes vaid Mustvee minemiala põhjaosas, kus ta Lõuna-Virumaa valdadest haarab endasse kaheksa maakauplust, millised enda varustajana on esitanud Mustvee ja Tartu tsentrumid. Lõunaosas on minemiala piir seda ala läbivate raudteede tõttu nihutatud maakonna piirist tublisti lõuna poole Võru- ja Viljandimaa sisse. Eriti on muutunud olukord peale uue Tartu—Petseri raudtee avamist, mis laiendas Tartu minemiala Võru tagamaa arvel, luues koguni kaks uut tsentrumit. Nii esineb Põhja-Võrumaal kolm Tartu mõjualust keskust: Räpina, Põlva ja Veriora, millistest kaks viimast omavad iseseisvad minemialad. Nende keskuste kõrval esineb Põhja-Võrumaal ka hulgaliselt eraldi asuvaid maakauplusi, mis oma peavarustajana on märkinud Tartu. Kokku leiame Põhja-Võrumaalt 100 kauplust, mis on seoses otseselt Tartu või tema satelliitide minemialadega, rääkimata nendest, mis asudes kaugemal ei saa arvesse tulla kui vahetu minemiala alla kuuluvad.

Edelanurgas on kujunenud suureks keskuseks Põhja-Valgamaal, maakonna piiri lähedal asuv Puka raudteejaam. Omades soodsat liiklus-

Tartu V, lk. 276